

IZ ISTRORUMUNJSKE FITONIMIJE: ZAČINSKO I LJEKOVITO BILJE

GORAN FILIPI

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
gfilipi24@gmail.com

UDK: 94(497.6)
Izvorni znanstveni članak
Primljen: 8. 6. 2020.
Prihvaćen za tisak: 3. 11. 2020.

U članku se raspravlja o istrorumunjskim nazivima za začinsko i ljekovito bilje. Autor je provodio ankete od 1984. do 2002. (uz više telefonskih provjera tijekom pisanja ovoga rada). Obuhvaćeni su nazivi iz svih mjesta u kojima se još uvijek govori istrorumunjski (Žejane, Šušnjevića, Nova Vas, Jesenovik, Letaj, Brdo, Škabići, Trkovci, Zankovci, Miheli i Kostrčan). Obrađeno je 16 fitonima, uz dva oblika jedne hibridne sintagme, koje smo dobili kao odgovore na 13 pitanja – obrađeno je nešto više oblika jer smo na dva pitanja kao odgovor dobili sinonimne oblike, uz jednu sintagmu čiji su svi elementi obrađeni i pojedinačno. Terminu su obrađeni leksikološki i etimološki. Svaki se oblik uspoređuje i potvrđuje s građom iz svih istrorumunjskih leksičkih repertoara drugih autora koji su nam na raspolaganju, a do etimologijskih se rješenja dolazi usporedbom istrorumunjskih oblika sa sličnim u okolnim čakavskim i, eventualno, slovenskim govorima u Istri, ali i u čakavskim idiomima otoka Krka i Dalmacije, odnosno s riječima iz drugih triju rumunjskih dijalekata kada je riječ o izvornim riječima.

KLJUČNE RIJEČI:

dijalektologija, etimologija, fitonimi, Istra, istrorumunjski, začinsko i ljekovito bilje

¹ Rad je napisan u okviru projekta „Lingvistička geografija Hrvatske u europskom okružju (LinGeH)” koji financira Hrvatska zaklada za znanost pod brojem HRZZ 3688.

1. Uvod

U članku se raspravlja o istrorumunjskim nazivima za začinsko i ljekovito bilje. Autor je provodio ankete od 1984. do 2002. godine (uz više telefonskih provjera tijekom pisanja ovoga rada). Obuhvaćeni su nazivi iz svih mjesta u kojima se još uvijek govori istrorumunjski (Žejane, Šušnjevica, Nova Vas, Jesenovik, Letaj, Brdo, Škabići, Trkovci, Zankovci, Miheli i Kostrčan). Obrađeno je 16 fitonima, uz dva oblika jedne hibridne sintagme, koje smo dobili kao odgovore na 13 pitanja – obrađeno je nešto više oblika jer smo na dva pitanja kao odgovor dobili sinonimne oblike, uz jednu sintagmu čiji su svi elementi obrađeni i pojedinačno. Termini su obrađeni leksikološki i etimološki. Svaki se oblik uspoređuje s građom i potvrđuje građom iz svih istrorumunjskih leksičkih repertoara drugih autora koji su nam na raspolaganju, a do etimologijskih se rješenja dolazi usporedbom istrorumunjskih oblika sa sličnim u okolnim čakavskim i, eventualno, slovenskim govorima u Istri, ali i u čakavskim idiomima otoka Krka i Dalmacije (govori otoka Krka i Dalmacije bitni su za etimologijska rješenja mnogih istrorumunjskih termina zbog kretanja Istrorumunja u povijesti), odnosno s riječima iz drugih triju rumunjskih dijalekata kada je riječ o izvornim riječima. Prikupljeni se nazivi uspoređuju i s mletačkim (prije svega istromletačkim) riječima jer su mnogi čakavizmi u istrorumunjskome mletačkoga podrijetla, dok je samih izravnih mletacizama u istrorumunjskome jako malo. Do čakavske, istarskoslovenske i (istro)mletacke građe dolazimo iz odgovarajućih rječnika i drugih pisanih izvora, a dobar smo dio i te građe sami prikupili. Građu iz drugih rumunjskih dijalekata navodimo samo iz izvora (isto vrijedi i za građu iz drugih jezika). Za istrorumunjske oblike koje smo sami zabilježili služimo se grafijom koju smo sastavili za IrLA. Riječ je o prilagođenoj hrvatskoj latinici kojoj su dodani grafemi koji izražavaju istrorumunjske posebne glasove i posebni znakovi za digrame *lj* i *nj*: *ǎ* – stražnje *a*; *ɛ* – jako otvoreno *e*; *ə* – poluglas, čuje se između *v* i *r* u hrvatskoj riječi *vrt* – odgovara rumunjskome *ă*; *č̣* – jako umekšano *č*; *ś* – umekšano *š*; *ź* – umekšano *ž*; *u* – početni glas u tal. *zelo*; *ǧ* – glas između hrvatskoga *dž* i *đ*; *ɣ* – velarni zvučni frikativ; *ľ* – hrvatsko *lj*; *ń* – hrvatsko *nj*.

Naglasak u istrorumunjskim riječima bilježimo podcrtavanjem naglašenoga vokala, osim vokala *ǎ* koje je uvijek naglašeno. U jednosložnim se riječima naglasak ne bilježi.

Istrorumunjske imenice navode se u jednini bez člana, čemu slijede nastavci za određeni član (*-u* ili *-a*), za množinu (*-o*, *-e*, *-č* itd.), za množinu s određenim članom (*-i*, *-ele*...) i na kraju odrednica roda (m., ž., n. ili bg.). Uz infinitiv se glagola u zagradi daje i oblik za 1. l. jd. prezenta. Pridjevi se bilježe samo u osnovnim oblicima, jedninski u m., ž. i n. i nakon točke i zareza slijede množinski.

Čakavske, istarskoslovenske i istromletačke riječi koje smo sami prikupili pišemo istom grafijom, a naglasak bilježimo kako je to uobičajeno u odgovarajućim dijalekto-loškim praksama (osim za idiome s netonemskim naglasnim sustavom – naglasak na riječima iz tih idioma bilježimo podcrtavanjem naglašena vokala), dok oblike iz literature vjerno prenosimo prema izvorniku. U citatima se značenja iz raznih rumunjskih rječnika u zagradama ponekad daje samo najnužniji prijevod radi boljega snalaženja čitatelja koji rumunjski ne razumiju (kad je značenje posebno bitno za razumijevanje etimologije, odnosno onoga što se želi reći). Citati iz ostalih jezika rijetko se prevode.

U radu smo se koristili sljedećim kraticama: ar. – arumunjski; bg. – srednji rod rumunjskoga tipa (dvorod); bilj. – bilješka; bng. – bez naznake godine; bot. – botanika, botanički; čak. – čakavski; dr. – dačkorumunjski; ir. – istrorumunjski; (istro)mlet. – istromletački; jd. – jednina; l. – lice; lat. – latinski; m. – muški rod; mlet. – mletački; mn. – množina; mr. – meglenorumunjski; n. – srednji rod hrvatskoga tipa; OA – osobne ankete; odr. – određeni; prslav. – praslavenski; s. v. – sub voce (pod natuknicom); sln. – slovenski; ž. – ženski rod.

2. LAVANDA (LAVANDULA ANGUSTIFOLIA)

U Šušnjevici i Zankovcima posebno imenuju grm, a posebno cvijet: za grm su nam u oba mjesta rekli *levânder*, *-u*, *levânder*, *levânderi m.*, za cvijet u Šušnjevici *roža de lavânde*, u Zankovcima *cvetu de levânda* – što bi zapravo značilo da *levânda*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Zankovcima i *lavânde*, *-a*, *-e*, *-ele* ž. u Šušnjevici znače „gram”. Za grm i cvijet smo u Žejanama zapisali *lavânda*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Novoj Vasi *lavânde*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u preostalim, južnim selima *levânda*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju odgovarajućih fitonima. Oblici tipa *lavanda* posuđeni su iz nekoga čakavskog govora: npr. *lavânda* u Čepiću, u Mrkočima, na Roveriji, u Premanturi (IrLA 1660; RGZM 222; RROG 142; RPrG 104), *levânda* u Medulinu (RMG 116), *levânda* na Vrgadi (RGV 106), *levônda* u Bolu na Braču (RBČG 435). Posuđeno iz (istro)mletačkoga: *lavanda* (BOE 563; VG 529), *levanda* (VG 537), *lavânda* (DDC 115). Standardni hrvatski oblik *lâvânda* Matasović i dr. tumače kao posuđenicu iz talijanskoga: „Posuđeno iz tal. *lavanda*, dosl. ‘pranje, umivanje’, što je izvedeno od lat. *lavō* ‘prati’ (...) Lavandu su vjerojatno stavljali u vodu za umivanje radi mirisa.” (ERHJ 541). Oblici za grm odgovaraju (istro)mletačkim dendronimima, no ne nalazimo potvrdu za nj ni u repertoarima kojima se služimo, a ni u vlastitoj građi: za tip usporedi npr. *ladoñer* „kopriivić” u Novigradu i Taru, *ladoñer* u Vrsaru (ImLA 1749), a dendronime toga tipa posuđuju i

čakavci: npr. *bekër* „rakita (*Salix purpurea*) – stablo” (LAIČaG 1779).

Plod se u Zankovcima i Šušnjevcima izražava tročlanim hibridnim sintagmama doslovna značenja „cvijet od lavande”. Drugi je član domaći {u svim smo mjestima zapisali *de* [*de* (Vlr 103; IrG 204; DRI 106; Slr 308; Tlr 164; Dlr 205; IrHR 66)] < lat. *de*, REW 2488 > dr. *de* (DEX 262); ar. *di* (DDAr 382; DArM 191); mr. *di* (DMr 107)}, a prvi i treći posuđeni su.

Prvi dio žejanske sintagme *roža* mogao je biti preuzet iz nekog od okolnih čakavskih govora [oblici tipa *roža*, *rožica* „cvijet” prošireni su diljem Istre i Kvarnera (OA) i mogu se protumačiti kao mletacizmi: mlet. *rosa* „ruža”, BOE 583 (< lat. *rōsa* „ruža”, REW 7375) s promjenom značenja „ruža” → „cvijet” do koje je moglo doći ili preko utjecaja slovenskih govora ili neovisno o njima – u slovenskim govorima oblici tipa *roža*, *rožica* znače „cvijet”, no i u slovenskom je prvotno značenje bilo „ruža” – slov. *roža* Metka Furlan tumači kao germanizam latinskoga podrijetla, stvnjem. *rōsa*, srvnjem. *rōse* (SES2 631)]. Mogućih kombinacija ima dosta: žejanska bi riječ mogla biti izravna posuđenica iz slovenskih govora; čakavski oblik također je mogao biti izravno preuzet iz slovenskih govora, pa onda posredovan u ir.; slovenski bi oblici u istarskim slovenskim govorima također mogli biti mletacizmi koji su promijenili značenje pod utjecajem standarda; a i čakavski oblici mogli bi biti germanizmi (v. i SKOK III/174, s. v. *rūsa*) itd., itd.

Oblik *cvetu* je *cvet* s odr. čl.: u Letaju i Kostrčanu zapisali smo *cvet*, *-u*, *cvet*, *-i* m, u preostalim južnim selima *cvet*, *-u*, *-ure*, *-urle* bg.² – Byhan ima *tsvét*, *-u*, *-ti*, *-turle* (IrG 373), Cantemir i Sârbu i Frătilă *țvet*, *-ure* (Tlr 184, Dlr 291), Dianich *tsvet*, ali samo u značenju „vinski cvijet” (VlrI 179) < npr. u Brgudu i Čepiću *cvft* (IrLA 1285), u Valturi *tsvît*, u Ližnjanu *tsvît* (ILA 1285) < prslav. **květo* (SES 77).

3. PERŠIN (PETROSELINUM CRISPUM)

U Škabićima vele *petaršin*, *-u*, *petatršin*, *petaršini* m., u Kostrčanu *petaršin*, *-u*, *petaršine*, *petaršinele* bg., u svim ostalim mjestima *petaršin*, *-u*, *petatrsin*, *petaršini* m.

Čakavizam manje-više jedinstven u svim istrorumunjskim govorima. Sârbu i Frătilă navode *petarsin* (Dlr 249), Kovačec *petârșin* za Žejane i južna sela i *petârșin* za Šušnjevicu (IrHR 145), Dianich *petar’sin* (VlrI 141) < npr. čak. *petersin* u Brgudu, *petashin* u Čepiću (IrLA 1665), *petersin* u Lindaru, Poljanama i Ičićima, *petersin* u Mošćenicama, *petershin* u Gologorici (LAIČaG 1665). Istrorumunji su fitonim posudili

² Oblik *cvet*, *-u*, *-ure*, *-urle* m. zapisali smo i u Žejanama, ali samo u značenju „pelud”.

tek nakon dolaska na Krk i u Istru jer sličnih fitonima južnije nema. Matasović i dr. uz *péršin* navode i niz hrvatskih dijalektalnih oblika (npr. *petrsîn* za Grobnik): „Posuđeno preko nekog romanskog govora iz lat. *petroselīnum*, što je iz grč. *πετροσέλινον*. Grčka je riječ složena od *πέτρα* ‘stijena, kamen’ (...) i *σέλινον* ‘celer’ (...). Različiti dijalektni oblici posuđeni su uz posredovanje drugih romanskih govora (usp. st. tal. *petrosell(in)o*, *petrosemol*, st. mlet. *pretisemino*) te njem. *Petersilie* (aust.-bav. *Petersil*).” (ERHJruk)³. Istarski bi fitonim mogao biti germanski leksički prežitak iz doba Austro-Ugarske Monarhije.

4. SELEN (*APIUM GRAVAVEOLENS*)

U Žejanama kažu *šelin*, *-u*, *šeline*, *šelinele m.*, u Šušnjevići *seglin*, *-u*, *segleni*, *segleni m.*, u Novoj Vasi, Brdu, Škabićima i Kostrčanu *šeglin*, *-u*, *šegline*, *šeglinele bg.*, u Letaju, Trkovicima, Zankovicima i Mihelima *šelin*, *-u*, *šelin*, *šelini m.*, u Letaju još i *šelin*, *-u*, *šeline*, *šelinele bg.*, u Šušnjevići još i *seglin*, *-u*, *segline*, *seglinele bg.*

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich donosi odgovarajući fitonim: *šeljīn* (VIrI 168). Oblici tipa *šeglin* posuđeni su u Istri jer južnije ne postoje: npr. *šeglin* u Čepiću (IrLA 1666), isto u Vižinadi, Poljanama, Ičićima, Pazu, dok oblici tipa *šelin*, *selin* i sl. postoje i u istarskim i u južnijim čakavskim govorima: npr. *šelin* u Parižima, *selin* u Lindaru, *šelin* u Brgudu (IrLA 1666); *selen* u Bibinjama (RBiG 620) i Bolu i Dračevici na Braču (RBČG 854). Matasović i dr. uz *cèler* navode i dva čakavska oblika, *sēlēn* za Grobnik i *sēlen* za Brač za koja daju objašnjenje na kraju članka: „Dijalektni oblik *selen* posuđen je izravno iz talijanskoga” (ERHJ 102). Ni istarski ni dalmatinski oblici toga tipa nisu posuđeni izravno iz talijanskoga, nego iz nekoga (istro)mletačkog idioma: *sèleno* (BOE 642; VG 997; VPB 238; DDC 210; DDP 243; VDP 156), *sèlino* (DDP 243), *sèlen* (VG 997). Doria je u Trstu zabilježio *sèlino* uz što daje vrlo preciznu etimologiju koju u cijelosti preuzimamo: „*Sèleno* (anche *sè'eno*) è parola schiettamente veneziana, tratta direttamente dal gr. *sélinon* (Cortelazzo), attestato fin da epoca micenea col signif. di «apio». Dal gr. anche il tipo ital. *sèdano*⁴, con passaggio di *-l-* a *-d-*.” (GDDT 610).

³ Za tal. *prezzémolo* Nocentini piše: „Prestito greco medievale: dal gr. biz. *petrosélinon*, comp. di *pétra* ‘pietra’ e *sélinon* ‘sedano’, propr. ‘sedano che nasce tra i sassi’ a indicare una specie che alligna nel terreno arido, contapposta al sedano che preferisce il terreno umido.” (l’ETIM-cd).

⁴ „Prestito greco medievale dal gr. bizant. *sélinon* (gr. class. *sélinon*), entrato in Italia attraverso l’Esarcato insieme a *petrosélinon* ‘prezzemolo’.” (l’ETIM-cd, s. v. *sèdano*).

5. MENTA (MENTHA PIPERITA)

U Šušnjevici i Novoj Vasi *mente*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u svim ostalim mjestima *menta*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich donosi '*menta* (VIRI 126). Fitonim je posuđen iz nekoga čakavskog govora: npr. *měnta* u Poljanama, Damijanićima i Jašićima, *měnta* u Čepiću, Musaležu i Nedešćimi (IrLA 1676; LAIČaG 1676) < (istro)mlet. *menta* (VG 618), *menta* (ImLA 1676: zabilježeno u svih 15 mjesta obuhvaćenih anketama)⁵ < lat. *měnta*, REW 5504. Za standardno *měnta* Matasović i dr. navode da je „posuđeno iz lat. *ment(h)a*” (ERHJ 604)⁶. Odgovarajući oblik poznaju još dva rumunjska dijalekta [dr. *měntă* „numele mai multor plante erbacee (medicinale) din familia labiatarilor”, *míntă* „v. mentă” (DEX 620, 637); ar. *měntă* (DDAr 678), *mentă* (DARm 339), *mentă* (DAS 182)], pa je možda moguće istrorumunjski fitonim protumačiti i kao domaći⁸?

6. MAŽURANA, MAJORAN (ORIGANUM MAJORANA)

U Žejanama kažu *mažurana*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., U Šušnjevici *mazurâne*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Novoj Vasi *mažurâne*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u preostalim južnim selima *mažurâna*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Naziv je jedinstven u svim mjestima. Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo Dianich i Popovici imaju odgovarajući oblik: *mažu'rwana* (VIRI 126), *mazorâna* (DRIS 149), ostali samo tip *majoran*: Maiorescu *maioran* (VIRI 111), Byhan *maĵorôn* (IrG 271), Popovici *maĵoran* (DRI 122). Fitonimi koje smo mi zapisali u istrorumunjskim mjestima bez ikakve dvojbe potječu iz nekog čakavskog govora: npr. *mažur'âna* u Pazinu (PaR 149), *mažurâna* u Mrkočima (RGZM 243), *mažurôna* u Pražnicama na Braču i Brusju na Hvaru (RBČG 466; RBrG 530), *mažurâna* u Lumbardi na Korčuli (SLR 100), *mazurôna* u Visu (LVJ 286) < (istro)mlet. *mazorâna* (BOE 406), *manora-*

⁵ I istarski su Slovenci iz istromletačkoga preuzeli *menta*, što je u Novoj Vasi i Borštu zabilježila Suzana Todorović (ImLA 1676; LAIČaG 1676).

⁶ Nije riječ o izravnom posuđivanju iz latinskoga, nego je fitonim u hrvatski standard ušao iz talijanskoga: *měnta*: „sostrato prelatino: lat. *menta(m)*, *mentha(m)*, panromanzo” (l'ETIM-cd).

⁷ „Es dublete de mentă, s. f. (menta), del fr. *menthe*” (DER 527, s. v. *mintă*).

⁸ Bez obzira na to što neki etimolozi rumunjski fitonim drže slavizmom: npr. DEX, loc. cit.: „Din sl. *menta*, lat. *mentha*, fr. *menthe*”, a i Cioranescu je bliži slavenskom podrijetlu fitonima: „Esl. *měta* en lugar de *měta* (Miklosich (...), Byhan (...), Tiktin (...), Conev (...), Candrea; Beneker (...)). Menos probabl. la der. der lat. *menta* (Koerting (...), Puscariu (...))” (DER 527, s. v. *mintă*).

na (GDDT 370), *mažorana*, *-forana* (VG 612), *maforàna* (DDP 160): „Formazione romanza d'origine latina; prob. dal lat. *amarācus* attraverso una var. **maioracu(m)*, alterata per attrazione di *maior* ‘maggiore’ e provvista dello steso suff. di *valeriana* (...) panromanzo (...) Il nesso etimologico fra il lat. *amarācus* e i discendenti romanzi come l'it. *maggiorana* per quanto difficoltoso sul piano formale e decisamente escluso da alcuni dizionari, s'impone d'ufficio con la constatazione che alterazioni di questa entità non sono affatto eccezionali nel lessico della flora popolare.” (l'ETIM-cd, s. v. *maggioràna*). Tip *majoran* također je iz čakavskoga, u Istri po svoj prilici nepoznat, a južnije izuzetno rijedak: *majorôna* u Dračevici na Braču (RBČG 454). Je li taj brački oblik dovoljan da pretpostavimo da su Istrorumunji termin posudili u Cetinskoj krajini i preoblikovali ga promjenom roda prema fitonimima tipa *mažuran*: npr. *mažuràn* u Čepiću (IrLA 1677): *-j-* potječe od (istro)mletačkih oblika tipa *mağorana* [npr. *mağorana* u Rijeci, Poreču i Funtani (ImLA 1677)] što bi moglo biti i učena podrijetla [„Le forme con *-gi-* o *-i-* tradiscono l'influsso della lingua letteraria.” (GDDT, loc. cit.)]. Skok je, po našem mišljenju pravilno pretpostavio da za čakavske oblike s *-j-* nije potrebno germansko izvođenje⁹ kao za kajkavske istozvučnice¹⁰: „Sa *j* mjesto *č*, *dž*, *ž* (preko njem. *Majoran*) *majórān*, gen. *-àna* (18. v., hrvatski gradovi, Šulek) = *majòràna* f (Mikalja, može biti čakavska zamjena za tal. *đ*)” (SKOK II/346, s. v. *mačurana*).

7. KIM, KIMEL, KUMIN (CUMINUM CYMINUM)

U Žejanama se kaže *kimāl*, *kīmālu*, *kīmāl*, *kīmāli m.*, u Škabićima *kīmel*, *-u*, *kīmele*, *kīmele bg.*, u Kostrčanu *kēmen*, *-u*, *kēmen*, *kēmeni m.*, u preostalim južnim selima *kīmen*, *-u*, *kīmen*, *kīmeni m.*

Byhan ima *kimošn* (IrG 241), Popovici *kēmen* i *kimān* (DRI 118), Cantemir *chīmen* (Tlr 161), Sârbu i Frătilă *kimen* (Dlr 222), Dianich *'kemen* (Vlr 112: u značenju „sjeme anisa; uvarak od anisa”). Posuđeno iz nekoga čakavskog idioma: npr. *kīmel* u Čepiću (IrLA 1679), isto u Karojbi, Kućibregu, Ičićima, *kīmen* u Krbavčićima, Polajanama, *kīmel* u Brestu (LAIČaG 1679), *kīmīn* na Grobinštini (GG 307), *kīmèr* u Bibinjama (RBiG 310). Odgovarajuće oblike imaju i dačkorumunjski i arumunjski: dr. *chīmen* (DEX 169); ar. *kimin* (DDAr 602), no tamo su to neogrecizmi, pa tako nisu mogli ući i u istrorumunjski jer su Istrorumunji napustili prapostojbinu prije ulaska neogrecizama u rumunjske govore: „Din ngr. *kīminon*.” (DEX, loc. cit.); „Gr. *κύμνον*,

⁹ Usput, rum. *maghirán*, *măgherán* i *măghirán* germanizmi su: „Din germ. *Mageran*” (DEX 591).

¹⁰ Kajk. *majoran*, *majorana*, *majuran* (RKKJ 566, 5679).

en parte por mediación del esl. *kjominŭ, kiminŭ*” (DER 1787, s. v. *chimen*). Navedeni čakavski fitonimi (istro)mletačkog su podrijetla: *chìmel* (VG 206; VPB 74; DDP 69), *chìmel* [„Evidentemente prestito dal tedesco *Kümmel* ‘cumino’ (...) che ritroviamo anche nell’italiano (*kummel* o *kimmel*) e nello slov. (*kumelj*).” (GDDT 146)].¹¹

8. HREN (ARMORACIA RUSTICANA)

U Žejanama smo zabilježili *hren, -u, -ure, -urle m.*, u Škabićima *hren, -u, hrēne, hrēnele bg.* i *hren, -u, hren, hrēni m.*, potomje i u svim preostalim južnim selima.

Naziv je u svim istrorumunjskim mjestima jedinstven. Cantemir i Dianich imaju *hren* (TlR 168; VlRl 108). Posuđeno iz nekoga čakavskog govora: npr. *hrēn* u Brgudu i Čepiću (IrLA 1680), isto u Senju (SR 39) < prslav. **χρέнь* (ERHJ 336).

9. KAPRA (CAPPARIS SPINOSA)

U svim smo mjestima dobili samo množinski oblik; *kaperi, kaperi*.

Posuđeno iz nekoga čakavskog govora: npr. *kāperi* u Drenju, Gologorici, Nedešćimi, Viškovićima, *kāpari* u Poljanama, Šorićima (LAIČaG 1681) < istro(mlet.) *càparo, càpero* (VG 165, 166), *càparo* (GDDT 125): „Latino proveniente dal greco: lat. *cappāri(m)* (nom. *cappāris*), dal gr. *kápparis* ‘pianta e frutto del cappero’.” (l’ETIM-cd, s. v. *càppero*).

10. KOROMAČ (FOENICULUM VULGARE)

U Šušnjevici *koromāc, -u, koromāc, koromāci m.*, u svim ostalim mjestima *koromāč, -u, koromāč, koromāči m.*, u Žejanama još i *koromāč, -u, koromāče, koromāčele m.*, a u Škabićima još i *koromāč, -u, koromāče, koromāčele bg.*

Nazivi za koromač u istrorumunjskim su govorima jedinstveni. Od autora istrorumunjskih repertoara kojima se služimo samo Dianich ima *koro'mwač* (VlRl 115). Posuđeno iz nekoga čakavskog govora: npr. *koromāč* u Brgudu, Čepiću i u Dračevici na

¹¹ Germanizmi su stand. hrv. *kīm* [„Vjerojatno posuđeno iz njem. *Kümmel*, što je preko nekog romanskog jezika posuđeno iz lat. *cumīnum, cymīnum*” (ERHJ 440)] i sln. *kimelj* [„Prevzeto iz nem. *Kümmel*, kar se je razvilo iz stvnem. *kūmī(n)*, to pa je prevzeto iz lat. *cumīnum* ‘kumina’.” (SES2 271)] – istarsko slovenski *kīmāl* u Novoj Vasi (ImLA 1679) iste je etimologije kao i čakavski oblici.

Braču (IrLA 1695; RBČG 400): „Najstariji je oblik *mòrač* (16. st.) (usp. i sln. *moráč*, bug. *морáč*, alb. *moraç*, *mëraçë*). Oblik *koromač* postao je metatezom od *komorač* (od 16. st.). Dublja etimologija nejasna.” (ERHJ 483); „Enako je nar. hrv. *koromâč*. Kakor hrv. *kòmorač* nastalo po ne povsem jasnom pristopu elementa *ko-* k prvotnemu *moráč*. To je kakor nar. hrv. *mòràč* ‘koromač’ ob Jadranu prevzeto iz gr. *máráthron*, *máráthron* ‘koromač’. Gr. beseda je verjetno izposojena iz nekega predantičnega sredozemskega jezika, vendar predloga ni znana.” (SES 310).

11. RUŽMARIN (ROSMARINUS OFFICINALIS)

U Žejanama *ruzmarin*, *-u*, *ruzmarin*, *ruzmarini m.* i *ruzmarin*, *-u*, *ruzmarine*, *ruzmarinele m.*, u Šušnjevići *rozmarin*, *-u*, *rozmarin*, *rozmarini m.*, u Novoj Vasi *rožmarin*, *-u*, *rožmarin*, *rožmarini m.*, u Zankovcima *lužmarin*, *-u*, *lužmarin*, *lužmarini m.*, u preostalim južnim selima *ružmarin*, *-u*, *ružmarin*, *ružmarini m.*, u Škabićima još i *ružmarin*, *-u*, *ružmarine*, *ružmarinele bg.*

Svi su fitonimi koje smo zapisali u istrorumunjskim mjestima tipa *ružmarin/lužmarin*. Sârbu i Frățilă navode *rojmarin* (DIr 268), Dianich *ružma'rin* (VIrI 158). Posuđeno iz nekoga čakavskog idioma: npr. *ružmarin* u Brgudu, *ružmarin* u Čepiću i Splitu (IrLA 1712; StR 296), *rožmarin* u Krbavčićima, *rožmarin* u Karojbi (LAIČaG 1712), *růžmarin* u Trogiru (RTrCG 357), *luzmarin* u Nedeščimi i Drenju, *lužmarin* u Svetom Petru u Šumi i Šumberu (LAIČaG 1712), *lužmarin* na Sestrungu (ROS 126) – (istro) mletačke posuđenice: *rofmarin* (VG 898; DDC 184), *rofmarin* (DDP 222), *rošmarin* (VPB 218), *lotmarin* (GDDT 336), *rotmarin* (GDDT 535): „Dal lat. *rōs marīnum* o *rosmarīnus*, letter. «rugiada di mare».” (GDDT, loc. cit.). Fitonim poznaje i standardni rumunjski: *rozmarin* (DEX 936) i arumunjski: *rozmarinâ*, *rozmarin* (DAS 248), *rozmarinâ* (DARm 458), *rozmarin* (DDAr); priređivač DEX-a izvodi rumunjski fitonim od njem. *Rosmarin* (DEX, loc. cit.), a Papahagi arumunjski od tal. *rosmarino* (DDAr, loc. cit.) – ni jedan ni drugi fitonim nisu nikako mogli utjecati na istrorumunjske oblike. Paun Es. Durlić zabilježio je za dačkorumunjski u Rudnoj Glavi kod Majdanpeka u Srbiji *ruzmarin* (IrLA 1712), no to je tamo posuđeno iz srpskoga: *ружмарин* (RSJ 1175).

12. BOSILJAK (OCYUM BASILICUM)

U Žejanama vele *baziliko*, *baziliko*, *baziliki*, *baziliki m.*, u Šušnjevići *baselak*, *baselaku*, *baselci*, *baselci m.* i *bušilak*, *bušilaku*, *bušilci*, *bušilci m.*, u Novoj Vasi

bašelāk, bašelāku, bašelāk, bašelaki i bašelki m., u Jesenoviku i Kostrčanu *bašelik, -u, bašelik, bašeliki m.*, u Letaju *bašelek, -u, bašelek, bašeleki m.*, u preostalim južnim selima *busilek, busileku, busilek, busileki m.*

Premda dačkorumunjski i arumunjski poznaju slične, srodne oblike [dr. *busujuok* u Rudnoj Glavi u Srbiji (IrLA 1702), *bosuioc* (DEX 108), *busuióc* (DEX 121); ar. *bosil'eác* (DDAr 216), *busuleác, busul'eác, busul'íóc* (DDAr 231), *bosileac* (DAS 44) – i priređivač DEX-a i Papahagi rumunjske fitonime drže slavizmima, kao i Cioranescu koji na koncu članka odbacuje Diculescuovu hipotezu o izravnom preuzimanju iz grčkoga: „es difícil sostener la der. directa del gr. **βασιλιάχόν*” (DER 1229)], danas ih je teško dovesti u izravnu svezu s istrorumunjskim, kao slavizam koji su Istrorumunji donijeli iz prapostojbine. Ako je to nekad tako i bilo, tijekom vremena oni su se u potpunosti stopili s čakavskim sličnozvučnicama, pa ćemo sve navedene fitonime radije držati posuđenicama iz nekoga čakavskog govora. Maioreescu donosi *bašeloc* (VIRR 94), Byhan *bašelóc* (IrG 191), Popovici *bášeloc* (DRI 91)¹², Dianich *ba'šelek* (VIRI 84) < npr. *bosiljak* u Nedeščimi, *bõsilak* u Velim Munama, *bosilok* u Brestu, *baziliko* u Lindaru, *bazilik* u Jašićima, *baziläk* u Ičićima, *bažiliko* u Kućibregu, Selini, *bašeläk* u Mošćenicama, Bijažićima, Pićnu, Damijanićima (LAIČaG 1702), *bašêlak* u Čepiću (IrLA 1702). Matasović i dr. za *bõsiljak* pišu: „Rana posuđenica iz lat. *basilicum* (...), što je posuđeno iz grč. *βασιλικόν* ‘kraljevska (biljka)’ (...) Nije jasno zašto se bosiljak u grč. naziva “kraljevskim”; neki misle da je to zbog plemenitog mirisa, a drugi zbog velike osjetljivosti pri uzgoju (potrebno mu je mnogo sunca i redovito zalijevanje). Po odrazima latinskih glasova u hrvatskom vidi se da je riječ posuđena prije 10. st.” (ERHJ 76)¹³. Mislimo da su oblici tipa *bosiljak* u Istri po svoj prilici učene riječi, dok ostali oblici (s eventualnim prilagodbama) potječu od (istro)mletačkoga: *bafiligo* (VG 74; DDP 37), *bašèlego* (VPB 37), *bašiligo* (GDDT 59) – promjena -g- → -k prema *bosiljak*? Ipak, i u istromletačkom postoje oblici s -k- [npr. *bažiliko* u Momjanu, Brtonigli, Funtani, Vrsaru, Kanfanaru, *baziliko* Poreču, Labinu, Malom Lošinju, *bažiliko* u Rijeci, Novigradu, Motovunu, *bazeliko* u Brkaču, *baželiko* u Višnjanu (ImLA 1702)], premda je, s obzirom na to da su ankete za ImLA recentnije, moguće da je riječ o prilagodbi pod utjecajem hrvatskoga i(li) talijanskog standarda: Nocentini za tal. *basilico* navodi: „Prestito latino di origine greca: dal lat. tardo *basilicum*, dal gr. *basilikón* (*phytón*) ‘erba regia’, der di *basileús* ‘re’.” (l’ETIM-cd).

¹² Vjerojatno pogrešan naglasak.

¹³ „Rum. *busuiok* (...) i arb. *bozelók* dokazuju da je oblik *bosiljak* stariji od oblika sa *a-*, koji predstavljaju superpoziciju tal. *basilico* na prvobitni oblik.” (SKOK I/116).

13. KADULJA (*SALVIA OFFICINALIS*)

U Žejanama vele *žalfija*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevići *slavuľe*, *-a*, *slavuľ*, *slavuľite* ž., u Novoj Vasi i Zankovcima *slavuľe*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Letaju *slavuľa*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u preostalim južnim selima *slavuľe*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Fitonimi tipa *slavuľa* posuđeni su iz nekoga čakavskog govora: „govori se u Vrsaru (...) i u jugoistočnoj Istri (Filipana, Manjadvorci, Orbanići, Puntera), u zaseoku Turkija (Lukoran) na o. Ugljanu, u Malom Pašmanu na o. Pašmanu, u zaseoku Polje (Veli Rat) na Dugom otoku, Primoštenu i Rogoznici.” (HBI 631, s. v. *slavulja*). Kovačec je u Šušnjevići zapisao *slavuľe* (IrHR 178), Glavina *slavuľe* (VIRO 76), Dianich *sla'vulja* (VIRI 162) < npr. *slavuľa* u Raklju, Muntiću, *slavuľa* u Rovinjskom Selu, *slavuļa* u Marčani, *slavuļa* u Hrbokima (LAIČaG 1713), *slauļa* na Ižu (RGI 363), *slavuļa* u Salima na Dugom otoku (RGS 327), *slavuļa* na Rivnju (RRG 272). Skok iste i slične oblike izvodi izravno od latinskoga *salvia* zaključujući: „Možda su stare posuđenice.” (SKOK III/197, s. v. *salvac*). Prije će biti da su oblici tipa *slavu(l)ja* nastali preko mletacizama tipa *salvija* metatezom *al* → *la* i zamjenom dočetka prema *kadulja*¹⁴: npr. *sālvija* u Kućibregu, Velim Munama, Permanima, *sāvija* u Brestu, *sāvija* u Krbavčćima (LAIČaG 1713) [< *salvia* (BOE 596; VG 921; GDDT 548), *šalvija* u Funtani, Vrsaru, *salvija* u Labinu (ImLA 1713)] < lat. *salvia*, REW 7558.1.

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo ne navode odgovarajućih izraza za žejanski fitonim *žalfija*. Krajnji je etimon isti kao i za prethodne oblike. Matašević i dr. uz supstandardnu natuknicu *žalfija* navode varaždinski ekvivalent *ž'alfija*: „posuđeno iz aust.-bav. *Salfei* (usp. njem. *Salbei*), što je iz tal. *salvia* ili lat. *salvia*; latinska je riječ izvedena od pridjeva *salvus* ‘zdrav, cio’ zbog ljekovitog djelovanja.” (ERHJruk). Odgovarajući oblici postoje (premda rijetko – barem prema autorima čakavskih repertoara kojima se služimo, a i na temelju vlastite građe) i u čakavskim govorima: mi smo u Istri, od preko pedeset mjesta odgovarajući oblik zapisali samo u Materadi, *zālfija* (LAIČaG 1713), a Šugar piše da „govori se na otoku Braču (...) i u samoborskom kraju” (HBI 812, s. v. *žalfija*)¹⁵.

¹⁴ V. „*slavulja* f (Visovac, Split, sufixs prema *kadulja*)” (SKOK, loc. cit.).

¹⁵ Usp. *žalfūn* „perunika, šafran” u Trogiru (RTrG 460).

14. LOVOR (LAURUS NOBILIS)

U Žejanama smo zapisali *javorika*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u Šušnjevići i Novoj Vasi *javorika*, *-a*, *-e*, *-ele* ž., u ostalim južnim selima *javorika*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Autori istrorumunjskih repertoara kojima se služimo nemaju odgovarajućih oblika. Posuđeno iz nekoga čakavskog idioma: npr. u Čepiću *javorička* (IrLA 1761), u Orbančićima kod Žminja, u Rukavcu, u Novom Vinodolskom *javorika* (ČDO 457; RČGR 98; RČGNV 87), u Pićnu *javorika* (PI 44), u Senju *javorika* (SR 48), u Belom na Cresu *javorika* (BBT 143), u Orlecu na Cresu *javorika* (ČDOC 258)¹⁶: U osnovi su tih fitonima izvedenice iz oblika tipa *lovor*: „Rana posuđenica iz lat. *laurus*, nejasnoga podrijetla. Oblik hrvatske riječi nije sasvim jasan. Sufiks možda analoški prema *javor*.” (ERHJ 566, s. v. *lōvōr*).

15. ZAKLJUČAK

Kao odgovore na 13 postavljenih pitanja dobili smo, ne uzimajući u obzir neznatne glasovne promjene, 16 fitonima i dva oblika iz jedne hibridne sintagme. Od svih oblika domaći je samo drugi dio tročlane sintagme *roža de lavānde* i, možda, *menta* koja je vjerojatnije čakavizam (istro)mletačkog podrijetla. Čakavizama istromletačkog podrijetla ima najviše. Osim dvaju germanizama, dvaju starijih romanskih oblika i jednog fitonima slavenske etimologije, svi ostali čakavizmi su (istro)mletačkog podrijetla.

¹⁶ Za distribuciju oblika tipa *javorika* usp. i HBI 260: „zabilježeno u Dalmaciji (...); govori se u Brseču (...), u Sutivancu, Mandalenčićima blizu Gračišća, Katunu povrh Kožljaka, Stabljevcu pod Sisolom i na Štalijama (Labinština) u Istri, u Dragozetićima i u Cresu na o. Cresu, u Skrpčiću, u Vrbniku (s naglaskom: *javorika*) na o. Krku i u Liscu povrh Klane u Gorskom kotaru (naglasak: *javorika*)”.

LITERATURA

- BBT – VELČIĆ, Nikola. 2003. *Besedar Bejske Tramuntane*. Mali Lošinj – Beli – Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Cres – Lošinj, Tramuntana, Adamić.
- BOE – BOERIO Giuseppe. 1971. *Dizionario del dialetto veneziano*. Milano: Martello Editore (pretisak mletačkoga izdanja iz 1856.).
- ČDO – KALSBECK, Janneke. 1998. *The Čakavian Dialect of Orbanici near Žminj in Istria*. Amsterdam – Atlanta: Editions Rodopi B. V.
- ČDOC – HOUTZAGERS, Hubrecht Peter. 1953. *The Čakavian Dialect of Orlec on the Island of Cres*. Amsterdam: Rodopi.
- DAR – CUVATA, Dina. 2006. *Dictsionar armănescu – machidunescu*. Skopje: Uniea ti cultură-a Armănjlor dit Machidunii.
- DAS – MARINKOVIĆ Pribislav B. 2009. *Cincarsko-srpski rečnik / Dictsionar armănescu-sârbescu*. Beograd: Srpsko-cincarsko društvo Lunjina.
- DDAr – PAPAAGI, Tache. 1963. *Dictsionarul dialectului aromân*. Bukurešt: Editura Academiei Republicii Populare Romîne.
- DDC – MANZINI, Giulio, Luciano ROCCHI. 1995. *Dizionario storico fraseologico etimologico del dialetto di Capodistria*. Rijeka – Trst – Rovinj: Unione Italiana Fiume – Università Popolare di Trieste – Centro di ricerche storiche.
- DDP – ORBANICH, Pino, Barbara BURŠIĆ GIUDICI 2009. *Dizionario del dialetto di Pola*. Rovinj – Rijeka – Trst: Centro di ricerche storiche – Unione italiana – Università popolare.
- DER – CIORANESCU, Alejandro. 1966. *Diccionario etimologico rumano*. Tenerife, Madrid: Universidad de la Laguna.
- DEX – 1998. *Dictsionarul explicativ al limbii române*. Bukurešt: Univers Enciclopedic.
- Dİr – SÂRBU, Richard, Vasile FRĂȚILĂ. 1998. *Dialectul istro-român*. Temišvar: Editura Amarcord.
- DMr – CAPIDAN Theodor. 1933. *Meglenoromâni III, Dictsionar meglenoromân*. Bukurešt: Academia Română.
- DRI – POPOVICI, Josif. 1909. *Dialectele romîne, IX: Dialectele romîne din Istria, partea a 2A (texte și glosar)*. Halle A. D. S.: Editura autorului.
- DRIS – POPOVICI, Josif. 1914. *Dialectele romîne, IX: Dialectele romîne din Istria, partea a 2A (texte și glosar)*. Halle A. D. S.: Editura autorului.
- ERHJ – MATASOVIĆ Ranko, Tijmen PRONK, Dubravka IVŠIĆ, Dunja BROZOVIĆ RONČEVIĆ. 2016. *Etimološki rječnik hrvatskoga jezika (A – NJ)*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

- ERHJruk – MATASOVIĆ Ranko, Tijmen PRONK, Dubravka IVŠIĆ. 2020. *Etimološki rječnik hrvatskoga jezika (O – Ž)*, recenzentski primjerak rukopisa. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- GDDT – DORIA, Mario. 1984. *Grande dizionario del dialetto triestino*. Trst: Italo Svevo.
- GG – LUKEŽIĆ, Iva, Sanja ZUBČIĆ. 2007. *Grobnički govor XX. stoljeća (gramatika i rječnik)*. Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Grobinščine.
- HBI – ŠUGAR, Ivan. 2008. *Hrvatski biljni imenoslov*. Zagreb: Matica hrvatska.
- ILA – FILIPI, Goran, Barbara BURŠIĆ GIUDICI. 1998. *Istriotski lingvistički atlas*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran.
- ImLA – FILIPI, Goran, Barbara BURŠIĆ GIUDICI. 2012. *Istromletački lingvistički atlas*. Zagreb – Pula: Naklada Nediljko Dominović – Znanstvena udruga Medieran – Sveučilište Jurja Dobrile.
- IrG – BYHAN Arthur. 1899. *Istrorumänisches Glossar*. Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache IV: 174–396. Leipzig.
- IrHR – KOVAČEC, August. 1998. *Istrorumunjsko-hrvatski rječnik s gramatikom i tekstovima*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran.
- IrLA – FILIPI, Goran. 2002. *Istrorumunjski lingvistički atlas / Atlasul Lingvistic Istro-român / Atlante Linguistico Istrorumeno*. Pula: Znanstvena udruga Mediteran.
- LAICaG – FILIPI, Goran, Barbara BURŠIĆ GIUDICI. 2019. *Lingvistički atlas istarskih čakavskih govora / Atlante Linguistico delle Parlate Ciacave Istriane / Lingvistički atlas istrskih čakavskih govorov*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli (https://www.unipu.hr/_download/repository/Lingvisticki_atlas_istarskih_cakavskih_govora_LAICaG-FILIPI_BURSIC.pdf).
- l'ETIM-cd – NOCETINI, Alberto. 2010. *L'etimologico. Vocabolario della lingua italiana* [CD-ROM]. Milano: Le Monnier (Dizionari elettronici elexico.com).
- LVJ – FORTUNATO Andro Roki. 1977. *Libar viškiga jazika*. Toronto: vlastita naklada.
- MFR – SELMAN, Alexander. 2006. *Mali funtanjanski rječnik*. Funtana: vlastita naklada.
- PaR – GAGIĆ, Marija. 2017. *Rječnik pazinskoga govora*. Pazin – Zadar: Katedra Čakavskog sabora za povijest Istre – Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- PI – RUŽIĆ SUDČEV, Šime. 1999. *Piĉan i piĉònski idiomi*. Pula: C.A.S.H.
- RBČG – ŠIMUNOVIĆ, Petar. 2009. *Rječnik bračkih čakavskih govora*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- RBiG – ŠIMUNIĆ, Božidar. 2013. *Rječnik bibinjskoga govora*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske Zadar.
- RBrG – DULČIĆ Jure, Pere DULČIĆ 1985. *Rječnik bruškoga govora. Hrvatski dijalekto-*

- loški rječnik*, knjiga 7, svezak 2. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- RČGNV – SKOLIĆ-KOZARIĆ, Josip M., Gojko M. SOKOLIĆ-KOZARIĆ. 2003. *Rječnik čakavskog govora Novog Vinodolskog*. Rijeka – Novi Vinodolski: Studiograf – vlastita naklada.
- RČGR – MOHOROVIČIĆ-MARIČIN, Franjo. 2001. *Rječnik čakavskog govora Rukavca i bliže okolice*. Rijeka – Opatija: Adamić – Katedra čakavskog sabora.
- REW – MEYER-LÜBKE, Wilhelm. 1972. *Romanisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag.
- RGI – MARTINOVIĆ, Žarko. 2005. *Rječnik iškoga govora*. Zadar: Gradska knjižnica Zadar.
- RGS – PIASEVOLI, Ankica. 1993. *Rječnik govora mjesta Sali*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- RGV – JURIŠIĆ, Blaž. 1973. *Rječnik govora otoka Vrgade*. Zagreb: JAZU.
- RGZM – RUNKO, Radoslav. 2014. *Rječnik govora zaseoka Mrkoči u Istri*. Rijeka: Naklada Kvarner.
- RKKJ – 1984.–2017. *Rječnik kajkavskoga književnog jezika*, 1–14. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- RMG – PERUŠKO, Marija. 2010. *Rječnik medulinskoga govora*. Medulin: Mendula – Općina Medulin.
- ROS – FATOVIĆ, Svetko. 2017. *Rječnik govora otoka Sestrinja*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- RPrG – CRNOBORI, Ratko. 2018. *Rječnik premanturskoga govora*. Medulin: Općina Medulin.
- RROG – KALČIĆ, Slavko, Goran FILIPI, Valter MILOVAN. 2014. *Rječnik roverskih i okolnih govora*. Pazin – Zagreb – Pula: Matica hrvatska Pazin – Naklada Dominović – Znanstvena udruga Mediteran.
- RSJ – VUJANIĆ, Milica, Darinka GORTAN-PREMK, Milorad DEŠIĆ, Rajna DRAGIČEVIĆ, Miroslav NIKOLIĆ, Ljiljana NOGO, Vasa PAVEKOVIĆ, Milica RADOVIĆ-TEŠIĆ, Nikola REMIĆ, Rada STIJOVIĆ, Egon FEKETE. 2007. *Rečnik srpskoga jezika*. Novi Sad: Matica srpska.
- RTCrG – GEIĆ, Duško. 2015. *Rječnik i gramatika trogirskoga čakavskoga govora*. Split – Trogir: Književni krug Split – Združeni artisti Trogir.
- SES – SNOJ, Marko. 1997. *Slovenski etimološki slovar*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- SES2 – SNOJ, Marko. 2009. *Slovenski etimološki slovar* (druga, pregledana in dopolnjena izdaja). Ljubljana: Modrijan.
- Slr – PUȘCARIU, Sextil. 1929. *Studii istroromâne*, III. Bukurešt: Cvltvra Națională.
- SKOK – SKOK, Petar. 1971.–1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezi-*

- ka*, I – IV. Zagreb: JAZU.
- SLR – CEBALO, Roko. 2005. *Razgovori na Mrkenti. Stare lumbarajske riči*. Zagreb: vlastita naklada.
- SR – MOGUŠ, Milan. 2002. *Senjski rječnik*. Zagreb – Senj: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Ogranak Matice hrvatske Senj.
- Tlr – CANTEMIR, Traian. 1959. *Texte istroromîne*. Bukurešt: Editura Academiei Republicii Populare Romîne.
- VDP – GLAVINIĆ, Vera. 2000. *Vocabolario del dialetto istroveneto di Pola*. Pula: Filozofski fakultet u Puli.
- VG – ROSAMANI, Enrico. 1999. *Vocabolario giuliano*. Trst: LINT.
- Vlr – MAIORESCU, Ioan. 1996. *Itinerario in Istria e vocabolario istriano-romeno*. Trst: Edizioni Parnaso.
- VlrI – DIANICH, Antonio. 2010. *Vocabolario istroromeno-italiano: la varietà istroromena di Briani*. Pisa: Edizioni ETS.
- VPB – DUSSICH, Marino. 2008. *Vocabolario della parlata di Buie d'Istria*. Rovinj – Rijeka – Trst: Centro di ricerche storiche – Unione Italiana Fiume – Università Popolare Trieste.

**FROM THE ISTRO-ROUMANIAN PHYTONYMY:
HERBS AND MEDICINAL PLANTS**

GORAN FILIPI

SUMMARY

The paper deals with Istro-Roumanian terms for herbs and medicinal plants. The terms were collected from 1984 to 2002 in all the places where Istro-Roumanian is still in use (Žejane, Šušnjevića, Nova Vas, Jesenovik, Letaj, Brdo, Škabići, Trkovci, Zankovci, Miheli and Kostrčan). The words are compared to the equivalent forms in Croatian, Slovenian and Istro-Venetian dialects and, if there is an original word, to the other three Romanian dialects (Daco-romanian, Aromanian and Megleno-Romanian). All the words are presented lexically and etimologically. The presented terms are 18, mostly of Chakavian origin.

KEYWORDS:

dialectology, etymology, phytonyms, Istra, Istro-Roumanian, herbs and medicinal plants

